

UDK:331.106.4+341.232:061.2:368.34(497.11)368.639.1:368.11
DOI: 10.5937/tokosig2003077J

Prof. dr Slobodan O. Jovanović¹

O NASTANKU I SARADNJI UDRUŽENJA ZA PRAVO OSIGURANJA SRBIJE S KOMPANIJOM „DUNAV OSIGURANJE“

INFORMATIVNI PRILOG

Da bismo shvatili nastanak i razvoj saradnje Udruženja za pravo osiguranja Srbije i Kompanije „Dunav osiguranje“, neophodno je čitaocu ukratko upoznati s poreklom institucije strukovnog udruženja za pravo osiguranja. Delatnost osiguranja je od svog nastanka uvek bila veran pratilac važnih društvenih aktivnosti i čuvar ekonomskih vrednosti pojedinačne i društvene imovine. Različite društvene okolnosti opredeljuju smer razvoja privrednih delatnosti i trgovinskih usluga, pa ni osiguranje u tom smislu nije izuzetak. S nastankom i razvojem akcionarskih društava za osiguranje, tržište je pratilo privredni i opšti društveni razvoj širenjem ponude osiguravajućih usluga.

Sveobuhvatnije pravno regulisanje ugovora o osiguranju javlja se tek posle donošenja građanskih i trgovačkih zakonika tokom 19. veka, kao izraz težnje da se ova važna oblast zakonski reguliše i time smanji uticaj poslovnih običaja. U drugoj polovini tog veka dolazi i do formiranja Instituta za osiguranje u Mančesteru 1873. godine, prvog u toj oblasti, s ciljem da se stvore uslovi za društvenu razmenu znanja i ideja o predmetu osiguranja, s posebnim akcentom na požarno osiguranje, budući da je u tom gradu bilo mnogo proizvođača tekstila.² U Kraljevini Jugoslaviji razvoj delatnosti osiguranja odvijao se pod snažnim uticajem stranog kapitala, jer je od ukupno dvadeset osam osiguravajućih društava devetnaest njih bilo u vlasništvu

¹ Fakultet za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo u Beogradu, predsednik Udruženja za pravo osiguranja Srbije, Beograd.

I-mejl: nsjovanovic@sbb.rs.

Rad je primljen: 19. avgusta 2020.

Rad je prihvaćen: 26. avgusta 2020.

² Cockerell, H. A. L. (1957). *Sixty Years of the Chartered Insurance Institute*. London: Chartered Insurance Institute, pp. 14–15.

stranog kapitala.³ Međutim, u autoru raspoloživim izvorima nigde se ne pominje postojanje bilo kakvog udruženja ili instituta čiji bi cilj bio proučavanje prava osiguranja i razmena znanja i ideja o toj delatnosti.

Jedno takvo udruženje na međunarodnom nivou formirano je 1960. godine pod nazivom Međunarodno udruženje za pravo osiguranja (*Association Internationale de Droit des Assurance – International Association for Insurance Law – AIDA*), kao nedobitna međunarodna organizacija osnovana u cilju promocije i razvoja saradnje njenih članova, kao i radi proučavanja i proširenja znanja o međunarodnom i nacionalnom pravu osiguranja i s njim povezanim pitanjima. Zadatak AIDA je da predlaže propise i mere u vezi s delatnošću koji bi se usvajali na nacionalnom i međunarodnom nivou radi usklađivanja prava osiguranja i modela za rešavanje osiguravajućih sporova. Jugoslovensko udruženje za pravo osiguranja, čiji je pravni sledbenik Udruženje za pravo osiguranja Srbije, prvi put se predstavilo pravničkoj i drugoj stručnoj javnosti Srbije 1971. godine (prvo i drugo savetovanje održano je 1964. godine u Zagrebu i 1969. godine u Ljubljani), kao nacionalna sekcija pomenutog Međunarodnog udruženja za pravo osiguranja, mnogo pre većine danas aktivnih specijalizovanih pravničkih udruženja koja deluju na teritoriji Srbije.⁴ Pomenuto udruženje organizovalo je „Savetovanje o zakonskom regulisanju obligacionih odnosa iz oblasti osiguranja“ 20. i 21. aprila te godine u zgradi Privredne komore Srbije.

Gorepomenuto Međunarodno udruženje za pravo osiguranja, kao i nacionalne sekcije ovog udruženja, obavljaju svoju delatnost u tesnoj saradnji sa samom delatnošću. Po svojim ciljevima u vezi s proučavanjem prava osiguranja, davanju predloga i pokretanju inicijativa za reformu pravnog okvira, te povezivanju stručnjaka i pružanju edukativne i stručne pomoći, postoji određen stepen preklapanja ciljeva svakog udruženja za pravo osiguranja s delatnošću osiguranja. Zbog toga i preovlađujući izvor podrške aktivnostima tih udruženja potiče iz delatnosti osiguranja. To je tako i s domaćim tržištem, sa kojeg dolazi stabilna podrška radu Udruženja.

Koliku važnost je Zajednica za osiguranje imovine i lica „Dunav“ pridavala aktivnostima Jugoslovenskog udruženja za pravo osiguranja govori i to da je, prema tvrdnjama dr Zorana Radovića, naučnog savetnika Instituta za uporedno pravo u Beogradu i izvesno vreme sekretara ovog udruženja, materijalnu pomoć za svoj rad dobijalo od Jugoslovenske zajednice osiguranja, a kasnije od Zajednice osiguranja imovine i lica „Dunav“⁵ osnovane integracijom Zavoda za osiguranje i reosiguranje „Beograd“ i Zavoda za osiguranje i reosiguranje „Jugoslavija“ 1971. godine u

³ Ogrizović, D. (1985). *Ekonomika osiguranja*. Sarajevo: ZOIL „Sarajevo“, str. 352.

⁴ Šulejić, P, Slavnić, J. (2013). „Od jugoslovenskog Udruženja za pravo osiguranja i Saveza udruženja za pravo osiguranja Jugoslavije do Udruženja za pravo osiguranja Srbije“, Slavnić, J. (ur.) u: *Pola veka Udruženja za pravo osiguranja Srbije (1961–2012)* (167–182), str. 173–174.

⁵ Šulejić, P, Slavnić, J. (2013). „Od jugoslovenskog Udruženja za pravo osiguranja i Saveza udruženja za pravo osiguranja Jugoslavije do Udruženja za pravo osiguranja Srbije“, Slavnić, J. (ur.) u: *Pola veka Udruženja za pravo osiguranja Srbije (1961–2012)* (167–182), str. 169.

Zajednicu osiguranja imovine i lica „Jugoslavija – Beograd“, koja je 1. jula 1974. godine preimenovana u Zajednicu osiguranja imovine i lica „Dunav“ (ZOIL „Dunav“).

Sledeća etapa u istoriji saradnje Udruženja za pravo osiguranja s Kompanijom „Dunav osiguranje“ nastupa od trenutka kada je osnovano samostalno Udruženje za pravo osiguranja Socijalističke Republike Srbije u bivšoj Jugoslaviji. To udruženje osnovalo je deset osnivača 21. marta 1983. godine: prof. dr Borislav Blagojević, prof. dr Vladimir Jovanović, prof. dr Predrag Šulejić, prof. dr Ivica Jankovec, prof. dr Jovan Slavnić, dr Nikola Nikolić, dr Zoran Radović, dr Vojislav Sokal, Dušanka Kafol i Jovan Petković. Zajednica osiguranja imovine i lica „Dunav osiguranje“ (pravni prethodnik današnje Kompanije „Dunav osiguranje“ a. d. o.), tada je pružala značajnu podršku ovom udruženju time što se sedište Udruženja od 1982. nekoliko godina nalazilo u prostorijama „Dunava“ u Beogradu, u Makedonskoj 4.⁶

Brojne su i isprepletane aktivnosti Udruženja za pravo osiguranja, njegovih članova i zaposlenih iz pravnih prethodnika Kompanije „Dunav osiguranje“. Tako je 1983. godine, pored referata prof. Ivica Jankoveca na opštu temu „Saosiguranje kao pravni odnos“, i prof. Predraga Šulejića na opštu temu „Pojam motornog vozila u smislu propisa o obaveznom osiguranju od odgovornosti“, svoje radove imao i gospodin Branko Rajičić, nekadašnji direktor Direkcije za osiguranje imovine i poljoprivrede. Neki od tih radova kasnije su objavljeni u časopisu *Osiguranje udruženog rada Zajednice osiguranja imovine i lica „Dunav“* (danas časopis *Tokovi osiguranja*).⁷ Zatim, tu je nemerljiv doprinos i drugih veoma cenjenih stručnjaka u osiguranju, koji su radili u pravnim prethodnicima Kompanije „Dunav osiguranje“. To su: prof. dr Vladimir Jovanović, prof. dr Jovan Slavnić, dr Vojislav Sokal, Dušanka Kafol i Jovan Petković, koji su ujedno bili i saosnivači Udruženja za pravo osiguranja SR Srbije.

Shvatajući ozbiljnost novonastale situacije početkom devedesetih godina, zbog nepovoljne ekonomske situacije u zemlji, ogromne inflacije i ekonomske blokade, kao i moguće negativne posledice po delatnost osiguranja u zemlji 1993. godine, Deoničko društvo za osiguranje „Dunav“ angažovalo je ugledne članove Udruženja za pravo osiguranja Srbije profesora Ivicu Jankoveca, profesora Predraga Šulejića i Dobrosava Ogrizovića da izrade nacrt statuta Udruženja osiguravajućih organizacija Jugoslavije.⁸

⁶ Šulejić, P., Slavnić, J. (2013). „Od jugoslovenskog Udruženja za pravo osiguranja i Saveza udruženja za pravo osiguranja Jugoslavije do Udruženja za pravo osiguranja Srbije“, Slavnić, J. (ur.) u: *Pola veka Udruženja za pravo osiguranja Srbije (1961–2012)* (167–182), str. 176.

⁷ Šulejić, P., Slavnić, J. (2013). „Od jugoslovenskog Udruženja za pravo osiguranja i Saveza udruženja za pravo osiguranja Jugoslavije do Udruženja za pravo osiguranja Srbije“, Slavnić, J. (ur.) u: *Pola veka Udruženja za pravo osiguranja Srbije (1961–2012)* (167–182), str. 176–177.

⁸ Cerović, M. (2013). „Saradnja Udruženja osiguravača Srbije i Udruženja za pravo osiguranja Srbije u periodu od 1991. do 2011. godine“, Slavnić, J. (ur.) u: *Pola veka Udruženja za pravo osiguranja Srbije (1961–2012)* (167–182), str. 132.

Do obnove godišnjih savetovanja Udruženja za pravo osiguranja dolazi 2001. godine, a od 2002. počinje da se objavljuje *Revija za pravo osiguranja* (danas: *Evropska revija za pravo osiguranja*). Od samih početaka, aktivnosti Udruženja za pravo osiguranja Jugoslavije podržavala je većina domaćih društava za osiguranje, a Kompanija „Dunav osiguranje“ bila je među prvima i najznačajnijima. O tome svedoče oglasne poruke u zbornicima sa godišnjih savetovanja i u svakom broju pomenutog časopisa. Osim toga, članovi Udruženja aktivno su učestvovali na skupu koji su organizovali Kompanija „Dunav osiguranje“ i Institut za uporedno pravo u Beogradu, 16. 9. 2002. na temu „Prevare u osiguranju“. Radove su izlagali članovi Udruženja dr Jasna Pak, dr Zoran Radović i Branko Rajčić.

Udruženje za pravo osiguranja Srbije ove godine organizovalo je 21. savetovanje zajedno sa Udruženjem osiguravača Srbije, koje je održano od 25. do 27. septembra u Šapcu. Imajući u vidu prilike u vezi s pandemijom kovida 19, na ovom savetovanju stranim predavačima je omogućeno učešće putem video-poziva, dok su domaći stručnjaci i profesori koji se bave praksom i teorijom osiguranja imali priliku da razmene najnovije informacije, ideje i znanja iz prava i prakse uz sve propisane mere zaštite. Već duži niz godina, ustaljena je praksa da, pre početka rada okruglih stolova godišnjih savetovanja Udruženja za pravo osiguranja Srbije, jedan od članova Uprave Kompanije „Dunav osiguranje“ održi uvodno predavanje. Ove godine uvodničar je bila dr Dragica Janković, član Izvršnog odbora Kompanije „Dunav osiguranje“.

Od 2010. godine do danas Kompanija „Dunav“ nastavila je da pruža različite oblike pomoći i podrške radu Udruženja za pravo osiguranja Srbije, na čemu joj autor ovog teksta izražava duboku zahvalnost. Time se potvrđuje posvećenost Udruženja za pravo osiguranja Srbije ciljevima koji su komplementarni interesima delatnosti osiguranja, kao i to da je Kompanija „Dunav osiguranje“ tokom višedecenijske istorije postojanja uvek prepoznavala i pomagala te interese.